

Sobre el poder i la llengua

"S'han trobat que aquesta llengua que no parlen i que no els interessa és el centre d'un aspre conflicte. Que aquesta llengua —que vol dir País Valencià, identitat, cultura, història, coses així, de tan poc rendiment monetari— encara no és únicament 'lengua de los muertos', després de tant de temps i tant d'esforç, que és tan viva que no deixa viure."

La dreta valenciana, aproximadament des del temps de Ferran VII —que és quan comença a haver-hi dreta i esquerra— ha tingut com un dels més destacats signes de distinció el propòsit de ser com menys valenciana possible millor. L'"esquerra" també, però això és un altre capítol. La dreta valenciana es va formar fa segle i mig amb restes d'aristocràcia, comerciants forasters, advocats, propietaris rurals i algun militar, amb les seues respectives clientele. La indústria hi tingué en un principi poc de pes, ni social ni ideològic, i potser això és un last que encara dura en el camp de les actituds i d'una certa visió de la cultura. La dreta valenciana es va formar, entre altres coses, per administrar el poder provincial —el que venia de Madrid i anava a Madrid— no per superar-lo i anar més enllà amb un projecte propi de país. No res, mala sort. Curiosament, ara que ha tornat la dreta al poder —a aquest petit poder valencià que ens hem permès— torna l'ideal de la província fresquet com una rosa, encarnat en presidents de diputació, delegats, himnes i altres altíssims projectes col·lectius. No han volgut mai fer país, ni refer-lo: el seu país és l'altre, és Espanya, i aquest no-país d'ací són tres províncies precàriament lligades per una incerta administració.

Torna a la passió provincial la dreta de fa segle i mig, de fa un segle, de fa només mig i només un quart de segle: no se n'havia anat mai. Tornem a ser, com tant de temps, "*castelloneses, valencianos y alicantinos*", a efectes d'enquestes, de partides pressupostàries, de titulars de diaris, i de discursos presidencials. No és clar que la dreta tinga clar què vol dir ser només valencians, així tal qual, valencians. No ho tenia molt clar tampoc el president Lerma, però es veia obligat a dissimular. Sí que és clar, però, claríssim, quina idea tenia aquesta dreta de les tres províncies sobre el futur del País Valencià com a país, sobre la història nacional (la nostra, no la d'ells) i les possibilitats de projecte comú que se'n deriven, sobre la llengua, per exemple, i sobre el sentit d'una cultura pròpia. És claríssim: no en tenien cap, d'idea. No és el seu tema ni el seu problema, no ho ha estat mai, per què ho havia de ser ara? Són espanyols d'Alacant, de València o de Castelló —com podrien ser-ho de Múrcia o d'Albacete— i la *Comunidad Valenciana* és un espai administratiu, el marc d'un

petit poder, un camp de gestions i d'interessos. I què més? Res, no cal que siga res més, excepte en la retòrica ocasional i en les recepcions del 9 d'Octubre.

I la llengua, sobretot: quan els havia preocupat la llengua del país, i com els havia de preocupar, si no creien en el país mateix? "*Y pues estáis despiertos/no nos habléis la lengua de los muertos*", deia un bon home a València, important, burgès del comerç, poeta, ja fa més de cent anys. Llengua de poble i de pobres, llengua de gent sense cultura, llengua poc espanyola i per tant (per tant!!) llengua enemiga del progrés, de la indústria i el comerç, de la instrucció pública i de l'esperit universal. Potser fins i tot —horror— llengua de catalans. Ha estat la posició de la dreta valenciana en bloc, dreta espanyola fins el moll de l'os. Inclosos, en el mateix sac amplíssim, Vicent Blasco Ibáñez i Teodor Llorente, *El Pueblo* i *Las Provincias*. Abans de Franco, amb Franco i després de Franco. És la substància de tota una ideologia: d'una certa ideologia del poder, evidentment.

Ara que tornen a manar, amb un poder més legítim i per tant més subtil, es troben que no saben què fer-ne, del país ni de la llengua. S'han trobat que aquesta llengua que no parlen i que no els interessa és el centre d'un aspre conflicte. Que aquesta llengua —que vol dir País Valencià, identitat, cultura, història, coses així, de tan poc rendiment monetari— encara no és únicament "*lengua de los muertos*", després de tant de temps i tant d'esforç, que és tan viva que no deixa viure. S'han trobat que, incomprendiblement, els empenyen més per un accent que per una carretera, i que pot ser un problema més gros l'ortografia que el debat del pressupost. S'han trobat que mitja opinió pública està pendent (l'altra mitja no està pendent de res) de decisions concretes que deriven d'una política lingüística i cultural, d'una ideologia i d'una visió, o una altra, del país. No fa soroll —és una desgràcia— el model sanitari o de carreteres o el deute públic, fa soroll l'idioma. Fa soroll justament allò que a ells —el poder, la dreta, la dreta en el poder— no els ha interessat mai ni els interessa. La història, gràcies a Déu, té aquestes petites o grosses revenges, aquestes paradoxes. I té també aquestes curioses maneres d'endreçar error: vejam si aprofiten l'oportunitat, ara que la tenen.

Joan F. Mira